

Zonbeskrivning

Författare: Tinariwen

Zonläggare: Moskeroll

Zoner under kulturturfen 23 september 2017 i Örebro

1. **Snavlunda Naturbad**
Badbrygga, gräsmatta, toaletter, bad i Svartån sker på egen risk, bakteriehalten tveksam.
2. **Fallen** (Härifrån tas vattnet..... till vattenverket, zon 5)
3. **Clas Thors hem** Reporter, författare till ett 60-tal böcker, lärare i journalistik, mm.
4. **Staffan Ekegren bor här**
Författare, journalist, dramatiker, lärare, håller skrivarkurser, föredrag och driver berättarcafèer med hustrun Maria Sedell.
5. **Skråmsta vattenverk** Här renas Svartåns vatten i olika processer för att sedan gå ut till hushållen i Örebro. Skråmsta vattenverk har valts ut av Havs- och vattenmyndigheten, HaV, som ett av de 28 viktigaste för landets vattenförsörjning.
6. **Hundkapplöpningsbanan** En Sveriges 12 tävlingsbanor. Här tränas och tävlas, ofta är det olika slag av vindhundar, på 3 olika distanser mellan 300 och 800 meter långa. En elithund, greyhound kan göra 85 km/timmen!!!
7. **Karlslunds kraftstation** En av Sveriges första vattendrivna kraftstationer är från 1897. Byggherre var den uppfinningsrike Theodor Dieden. Med kraftverket placerade han Karlslund på kartan som Sveriges första och mest elektrifierade gård. Här fanns nog ingenting som inte drevs med el: kvarnmaskiner, mjölkningsmaskiner, sädesharpor, hackelsemaskiner, tröskverk och sågverk, mejeri, säckhissar, hissar i logar, stall och i ladugårdskullar, frönötare, kross- och gröpkvarnar, fjäderhammare, fläktar, bormaskiner, slipstenar, vattenverket, uppvärmning och belysning av drivbänkar och växthus – bland annat!
Dieden och grundaren av ASEA, Jonas Wenström (se zon 210), installerade en dynamo i kvarnen och lyckades få en glödlampa att lysa redan sju år efter det att Thomas Alva Edison uppfunnit den.
8. **AGFs sommarhem Strömsnäs** skänktes i början av 1900-talet av Erik Dieden och Karlslunds Herrgård. Strömsnäs har sedan dess använts flitigt av gymnaster i flera generationer. Sedan flera år sommarkollo i KFUM:s regi. (se zon 146 om Röhnisch) Arbetarnas Gymnastikförening firar 100 år i år!
9. **Frisbeebanor**, Hästhagen (och Brickebacken), banorna tillhör/sköts av KFUM. Sverige tillhör toppskiktet i världen, med världsmästare i alla discipliner. I individuella mästerskap finns svenska spelare ofta med i medaljstriden och landslaget domineras av örebroare.
10. **Kopparvingar** Lennart Kindgren. Konstnärlig utsmyckning i området Solhaga, "det platta området behövde ett lyft". Solhaga är Örebros största bostadsrättsförening, det byggdes 1968-72.

11. **IT-skandalens hjärta** Här i Örebro fanns delar av Transportstyrelsens omskrivna datasystemen, som sedan ett par år outsourcats med oanade konsekvenser.....
12. **Drakens ägg**, Ann-Charlott Fornhed. Barnens trädgård i kulturresevatet Karlslund, nedanför herrgården.
13. **Ekströms nyponsoppa** Ekströms Nyponsoppa och blåbärssoppa, de flesta "lite äldre" svenskar känner till Ekströms, som startade i Örebro 1848. I början tillverkade man mustaschvax, stövelsmörj och bläck.... Nästan 30 år senare debuterade man i livsmedelsbranschen med Ekströms bakpulver som var storsäljaren fram till 2:a världskriget. Ekströms har sen 50-talet sponsrat Vasaloppet med blåbärssoppa! Idag ingår Ekströms i Orkla Foods Sverige AB
14. **Örebro Fältrittklubb** Föreningen firar 100-årsjubileum i år
Genom att OS 1912 blev en stor framgång för bland annat den svenska ridsporten växte intresset för en mer formaliserad ridsport som kunde omfatta en större grupp av befolkningen. 1917 fanns två regementen i staden, I3 och Svea Trängkårsregemente
Det anordnades tävlingar av olika slag under följande år som prishoppningar, terrängritter, hubertusjakter, isjakter m.m. Klubbens öden var delvis sammanflätat med regementena i staden. De första årtiondena präglades av många tävlingar som genomfördes med stöd av personal från regementena. När Svea Trängkår flyttade från staden 1927 tappade man tillgång till hästar men man satte sin tillit till I3. Ridskolan har hållit sin position som en av de största i landet sett till antalet ridande sedan åren runt 1980. 50 ridskolehästar + 25 privata hästar i stallen.
15. **Asagudar**, Bengt Lindström. 1996 målades oljecisternen med titeln De 7 asagudarna, för detta krävdes 3 ton färg. Väggen intill målades något senare och fick titeln Skapelsen.
16. **Roberts** I början av 1900-talet var läskedrycker något exotiskt som bara fanns i kontinentala Europa. Men snart nådde nyheten Sverige, tack vare två entreprenörer i Örebro, Robert Roberts och sonen Harry, som såg möjligheterna med produkten. AB Roberts i Örebro bildades 1910. De specialiserade sig på att skapa smakfulla aromer och extrakter, som de sålde till bryggerier. De största framgångarna har varit Champis, som blev en succé som lyxdryck redan på 1920-talet – och julmust. Idag har man 13 anställda.
Roberts tillverkar extrakt till 95% av julmusten som tillverkas i Sverige.
17. **Adlers café** Notarien Ossian Adlers lät bygga detta vackra hus med namnet *Villa Örn* i början av 1900-talet. Här hittar man också förklaringen till namnet "örn" som fått ge namn till hela området, Örn - på tyska betyder ordet "Adler" "örn".
I Villa Örn har det såväl i början som i slutet av 1900-talet bedrivits kaféverksamhet. På 1950- och 60-talen bedrevs där en ungdomsgård.
18. **Örn** koloni, det äldsta av Örebros 4 stora koloniområden, bildades 1905 och innehåller 79 trädgårdar.
Intill koloniområdet ligger fotbollsplan/idrottsplats Örn, marken skänktes av Ossian Adler och blev stadens allra första särskilt anlagda idrottsplats. Idag spelar/tränar bl a Örebro Syrianska här. Allt detta kommer dock att förändras till 2018-19 då kommunen beslutat upplåta marken till bostadsrätter - inte ett populärt beslut!

19. **Bosniska kulturcentret** Ännu inte helt färdigbyggd, kommer även att innehålla en moské.
20. **Viking skokräm** Hagagatan 7, se uppåt väggen! 1901 bildades "Industriaktiebolaget Viking" men kom inte till Örebro förrän 1914, man ville expandera och det var bra att ligga nära skobranchen, Örebro var metropolen för skotillverkning.
Reklamtext; Viking läder smorning, Hjälp både sportkängorna och Er själv genom att impregnera dem - även sulorna - med Viking Lädersmorning, som är 100%-igt vattensäker. De är först, när kängorna blivit smidiga, mjuka och vattensäkra med hjälp av Viking Lädersmorning, som de äro de prima don Ni önskar.....
21. **Stjärnhusen**, Rosta, - Stjärnhusen byggdes 1946-47, som första åtgärden efter att ÖBO (fd Stiftelsen Hyresbostäder) bildades 1946. Stjärnhusen var en nyskapelse på den tiden (1340 lgh), populärt område med stora grönytor.
ÖBO:s tillkomst berodde på flera saker, en enorm bostadsbrist, det räckte inte med privata hyresvärdar/entreprenörer. En stiftelse bildades, bostäderna man planerade skulle vara till "allmän nytta", då föddes begreppet allmännyttan. Grundtanken var att allmännyttan skulle ordna drägliga bostäder där privata ägare inte räckte till eller var intresserade.
På 1960-talet beslutade riksdagen om det sk miljonprogrammet, att bygga 1 miljon nya bostäder inom 10 år. I Örebro var inte behoven av nya bostäder så akuta som i andra kommuner. De största projekten i Örebro var Västhaga, Vivalla och Brickebacken
22. **Pojke med sköldpadda**, David Wretling, 1943, bassängen, Östra vintergatan
23. **3 flickor, fontän**, okänd konstnär.
24. **Västå park/Västra Mark**, Kungliga Svea trängkår 1907-1927 då den flyttade till Linköping
Svea trängkår kom att lokaliseras 1907 till Västra Mark i Örebro. existerande denna del av staden i stort endast på kartan och regementsområdet kom att ligga ensamt på slätten. Kasernområdet var även tänkt att knytas samman med Västra stambanan. Järnvägsspåret som var planerat att byggas från Västra stambanan hade fått en planerad sträckning från Örebro Central-Markgatan-Västerängsgatan-Västra mark. Så blev det nu inte! Trängkårsvägen som passerar Hertig Karls Allés nordligaste del, står sedan dess som ett minne över detta projekt.
Den 1 juni 1928 beslöt även riksdagen att kasernområdet skulle byggas om till sjukhus för "Anstalt för kvinnliga asociala imbecilla". Ombyggnationen pågick mellan åren 1929 och 1930. Verksamhet till 1981. Idag finns i området skola, föreningsverksamhet och bostäder
25. **Tegelbruket, bostadsområdet Markbacken**
Området, som ägs av ÖBO, byggdes ca 1960, ca 1200 lägenheter. På platsen låg förr *Marks tegelbruk*, som byggdes 1899. Lera hämtades från området norr och väster om bruket, varom namnet *Lertagsgatan*. I Markbacken växte Pelle Blohm upp, tidigare fotbollsspelare, i Forward, IFK Norrköping, Kina och Stavanger. Därefter expertkommentator för Kanal 5, CMORE och radion. Idag frilansskribent om fotboll och kultur med bla veckokrönika i Nerikes Allehanda.
Tegelbruket, en 8000 kvadratmeter stor mötesplats för ungdomar och unga vuxna, erbjuder- Idrott, -Kultur och- Lärande. Drivs av KFUM och Sensus.
26. **Hängbron**, invigdes 1954. Tidigare kunde man få åka roddbåt till Trumpetargatansidan där bussen passerade.

27. **Älvtomta koloni**, firar 100-årsjubileum i år! År 1916 var det svårt med matförsörjningen p.g.a. av krig i Europa. Med stadens tillåtelse fick man odla på grönområden, t.o.m. parker.
Älvtomta koloniförening bildades 1917. Området låg då utanför staden, det delades upp i 54 lotter. Vidare skänkte Örebro stad till varje kolonilott ett äppelträd, ett körsbärsträd och ett päronträd. Dessutom bärbuskar.
Det finns en del träd kvar från 1917. På vissa ställen på kolonin kan man se att träden är planterade i raka linjer.
Efterfrågan på lotter var så stor i början att området utökades efter hand de första åren.
En viktig del av koloniverksamheten är att odla, värna om gamla växter och träd som finns kvar sedan 1917 och även följa med i tiden för de nya växter som tillkommer med vårt nya sätt att leva och klimatförändringar.
28. **SJ-anställdas bostäder**, Två stenhus för järnvägsmän byggdes vid Malmparken på stadsdelen Väster.
29. **Vasatorget**, förebilden var Place d'etoile i Paris. I stadsplanen 1888 började man planera för stadens expansion västerut. Då slutade staden mer eller mindre västerut längs järnvägen.
30. **Örnsro villaområde**, började byggas 1906.
31. **Trängen**, Trängens IP, funnits sedan 1930-talet. Innehåller idag förutom minigolf, curling och ishall (träning hockey och konståkning) Idag är Trängen Örebros näst största fotbollsanläggning.
32. **Ehrenmarks park**, Torsten Ehrenmark, under 50-80tal en känd och populär författare, kåsör och journalist med stor komisk ådra. "*All glädje utan rotmos är konstlad glädje.*" Han blev genom sitt skrivande under årens lopp även en sorts PR-man för Örebro och hela Närke.
33. **Sune & Bert**
Anders Jacobsson (bor här på Ringgatan) och Sören Olsson. 1983 var första gången som Sune sändes i lokalradion, Radio Örebro. Sen dess har ett stort antal böcker skrivits, de kom ut från 1984, kanske en bok per år. Sune-böckerna berättas i "han-perspektivet medan Bert berättar i dagboksform.
34. **Minzon**, "Evenzonskaparens" hemmazon, tagen ca 2300 gånger sen maj 2014!
35. **Radio Örebro**, här startade Pernilla Månsson-Colt sin "mediakarriär" efter studier till kulturvetare på Örebro universitet började hon på lokalradion. Idag är hon tv-producent samt programledare, Trädgårdsmåndag, mm
36. **Nyponlunden**, ett av många nya områdena i Örebro, 270 hushåll i villor, radhus och lägenheter.
37. **Åternyttan**, sorterat och återvinningsbart avfall.
38. **Mormoner, Jesu kristi kyrka av sista dagars heliga**
Kyrkan har ett hundratal oavlönade missionärer från ett flertal länder som verkar i Sverige. Svenska missionärer sänds regelbundet att verka i andra länder. Kyrkan

har också hand om välfärdsverksamhet och hjälper människor i katastrofdrabbade länder med livsmedel, medicin mm.

Den lära som kyrkan undervisar lägger stor tonvikt på familjelivet. Kroppen anses också vara en helig gåva från Gud, vilket innebär att medlemmarna avhåller sig från droger, tobak, alkohol och annat motsvarande.

39 Runnagården, tvångsvård av kvinnliga missbrukare, en av statens 11 sk LVM-hem,

40 Växt, skulptur, utsmyckning i nya Hjärsta, villaområde.

41 Hjärsta område,

Namnet Hjärsta på dagens villaområde är egentligen ett "folkligt" namn på den egna hemsbebyggelse som växte upp fr.o.m. 1909. Se zon 43.

42 Mikael kyrka, färdigbyggd 1977 och fick då Örebro's första kvinnliga präst, Ingegärd Sjölin

43 Hjärsta herrgård

Bottenvåningen härstammar från det tidiga 1700-talet, medan övervåningen tillbyggdes omkring 1790. Byggnaden innehåller 16 rum. Renoveringar har skett omkring 1840, 1918 och 1940. Herrgården ägs sedan 1980 av Mikael's församling som dels bedriver finskspråkig verksamhet (för hela Örebro) och dels hyr ut lokaler för fester, årsmöten o lika.

44 Baronbackarna, byggdes 54-57, tagit emot många studiebesök genom åren.

Området har ca 1230 lägenheter och var på sin tid omtalat, tex fönster intill badrummen så hemmafruarna skulle kunna se barnen i badrummet.....

45 Fågelskådaren, Thomas Edetun (från Open art 2009) gavel i centrum,

46 Säl, Baronbackarnas centrum

En av flera djurskulpturer i området.

47 TV: Klass 9 A Västra engelbrettsskolan, fd Mikael'skolan, var med i en uppmärksammat programserie om inläring, i säsong 2.

Med stöd av tre superpedagoger ska klass 9 a försöka nå målet att alla ska komma in på gymnasiet.

När programmet sändes blev det storm kring Mikael'skolan. Läraren Stavros Loucas anklagades för att ha förberett sina elever inför det nationella provet i matte med exakta frågor från provet. Skolinspektionens utredning visade att Stavros Loucas inte fuskat.

Klass 9A:s elever fick göra om det nationella provet och fick då ännu bättre resultat.

Även Örebro kommun har utrett påståendena om fusk och kommit fram till att Louca inte fuskat och att de nationella proven förvarats som de skulle, förseglade i ett låst dokumentskåp i rektorns låsta rum.

48 Fröet, Roland Eckerwall,

"Flygfärdig en dag i juni". Inne på Västra Engelbrettsskolans gård finns sedan 1968 en fontänskulptur med inskriptionen: Fröet, barnet, har mognat, fått vingar och seglar ut på examensdagen till samhällets olika funktioner.

- 49 Rex skofabrik**, sista skofabriken som lades ner, 1981, 10 år senare än övrig skotillverkning.
- 50 APKLimpa**
En bagarmästare Amilon grundade 1843 ett bageri i **Örebro**, som 1885 övertogs av Anders Petter Kjellgren (död 1901). Bageriet låg vid korsningen av Storgatan-Järnvägsgatan. 1911 ombildade firman till aktiebolag. En ny fastighet vid Järnvägsgatan togs i bruk 1913, då Storgatan breddades. Vid slutet av 1930-talet levererades bageriets bröd dagligen med bil till Karlstad i väster, Fagersta och Grängesberg i norr, Västerås och Eskilstuna i öster och Tibro och Linköping i söder. Fabriken byggdes 1943 på med tre våningar. Personalen som 1901 var 20 personer hade 1949 ökat till 220 personer. Tillverkningen var inriktad på enbart mjukt matbröd och skorpor.
APK köptes 1964 av Skogaholm.
Den söta sirapslimpan, som har hetat både APK-limpa och Skogaholmslimpa, har sålt i stora volymer.
Hösten 2014 upphörde tillverkningen av kaffebröd och året därpå lade man ner verksamheten i Örebro.
- 51 Johnson Metall**,
Nordens största tillverkare av glidlager, ämnesrör och formdetaljer i brons. Tillverkande enheter i Sverige och Finland samt säljbolag i Danmark och Norge. Huvudkontoret ligger i Örebro. Johnson Metall grundades av Åke Johnson i Rynninge, Örebro 1940. Redan från starten var företaget inriktat mot gjutning och bearbetning av bronslegeringar. Dagens huvudprodukt, glidlager, tillverkades redan från början med Ford som den första kunden.
Redan 1941 flyttade verksamheten till nuvarande plats på Holmen. Johnson Metall expanderade snabbt och utökade sin verksamhet både avseende produkter och marknader. I början av 70-talet bestod Johnson Metall av verksamheter i samtliga nordiska länder samt i Mexiko och hade även tillverkning i aluminium (Charlottenberg) samt av pumpar (Johnson Pump).
1976 sålde Åke Johnson den del av sitt livsverk som idag är Johnson Metall till Incentive.
Johnson Metall har sedan dess bytt ägare ett antal gånger. Gränges Metallverken, Outokumpu och Hexagon har alla varit ägare under perioden 1980 fram till 2007. Från 2007 ingår numera Johnson Metall i koncernen Johnson Metall Group och man har i Örebro ca 135 anställda. Koncernen, vars huvudkontor är i Örebro, bedriver verksamheter i Sverige, Norge, Finland, Danmark.
- 52 Lilla Åpromenaden**, Ett promenad- och cykelstråk på ca fyra kilometer med skulpturer längs Lillån, avrinning från sjön Lången, mot Hjälmarén.
Stråket börjar i Holmen och mynnar ut vid Naturens hus i naturreservatet Oset-Rynningeviken. Längs stråket kan du njuta av tio skulpturer, ett konsthus och ett permanent ljusverk. Alla med temat människa – natur. Tanken med Lilla Åpromenaden är att integrera konst i icke traditionell miljö, där människor upplever såväl stad som natur.
I konsthuset "Lux" pågår ständiga aktiviteter och utställningar. Konstföreningen Bunkern driver paviljong Lux på uppdrag av Örebro konsthall.
- 53 Blått ljus**, Mikael Richter

Ljusinstallation som består av 4.70 meter höga rör med ett blått ljus i toppen. Rören står i rader och bildar ett rutmönster i en dunge med träd som växer vilt. Hemlighetsfull blir hela dungen blå om kvällen. (Del i Lillåpromenaden)

- 54 Backdoor**, James Bates, (Del i Lillåpromenaden)
En murad vägg med hål i som fönsterluckor som står öppna på olika sätt/olika vinklar. Gjord i danskt, slaget tegel.
är en engelsk skulptör som har vuxit upp i industristaden Birmingham, England. Backdoor är ett minne av alla de engelska industrier i tegel som han växte upp med som ung grabb. Känslan är industri, masugn. Ett fint verk i sitt slag.
- 55 "Hjalmar"**, allt började på Viktoriagatan 4, där Peter Flack växte upp. Peter Flacks revygestalt Hjalmar Berglund dök upp för första gången 1976, med sin frun Hilda från Viby.
De första revyerna lockade en publik på 5 000–6 000 personer, och det var först i mitten av 1980-talet som Flacks revyer blev riksbekanta och folk började vallfärda till Örebro för att skratta åt Hjalmar. Det som från början var en liten lokalrevy växte till något stort och blev så småningom en institution i svenskt nöjesliv.
Professionella artister engagerades till revyerna, bland andra Berit Carlberg, Anna Sundqvist, Gunilla Åkesson och Sven Erik Vikström.
Sedan 1989 har Peter Flacks revyer sänts i TV, vilket ökat publikintresset ännu mer. Typiskt för Flacks revyer är blandningen av gammaldags nummerrevy och modern show. [Buskis](#) och [bondkomik](#) varvas med pricksäkra kändisparodier och snygga dansnummer, ofta koreograferade av Flacks hustru [Marie Kühler](#).
Numera bor och spelas Hjalmar i Brevens bruk, för en mindre publik.
- 56 Hagaby egna hem**,
Hagaby egnahemsförening bildades 1904, och är landets äldsta egnahemsförening. Det är en intresseförening för de drygt 100 hushåll som ligger öster om järnvägen. Området började bebyggas år 1905 (se zon 192, om CV)
- 57 Karl-Johans skola**, en friskola med musikprofil, för skolåren 4-9. Musikprofilen bygger på körsång men innehåller även musikteori, musikhistoria, eget skapande, på flera olika instrument och sång.
Får stå som symbol för det enormt rika körlivet i Örebro, som har flera populära körledare med mångårig verksamhet.
- 58. Mellringeklinikerna** ett mentalsjukhus som inrättades genom beslut **1956**. Mellringe och Bollnäs var de 2 sista statliga mentalsjukhusen som anlades i Sverige, och Mellringe sjukhus framstod länge som en förebild av modernitet!
Samtliga mentalsjukhus i landet las ner genom psykiatireformen 1995, men långt dessförinnan hade psykiatrin förändrats i grunden, och långtidsboende inom psykiatrin hade i stort sett avskaffats. Redan 1992 hade Örebro kommun genom ädelreformen tagit över en del av demens- och långvårdsverksamheten. De gamla sjukhuslokalerna i Mellringe används idag bl a till demensvård och skola.
- 59 Rättspsyk**, för personer dömda till sluten psykiatrisk vård (LRV). Enheten innehåller idag; intag, utredningsavd, häktesplatser, slutenvård med rehab. Här vårdas även andra särskilt vårdkrävande från övriga psykiatrin. Regelbundet prövas patienternas vårdbehov i förhandlingar vid Förvaltningsrätten.

- 60 **Mellringekyrkan**
En församling med drygt 100 medlemmar + ett antal barn. Församlingen vänder sig till hela stan. Man är en del av Evangeliska Frikyrkan (EFK) som bl a driver Örebro Missionskola (se zon 60).
- 61 **Mariakyrkan**, syrisk ortodox
1976 kom de första syrianska familjerna till Örebro, Örebro pappersbruk och APKbröd var några av de arbetsplatser där syrianerna började jobba. Allt fler flyttade hit och året efter bildades en syrisk-ortodox församling 1977. Syrianerna är än idag flitigt representerade i restaurang- och kafébranschen
Med ideella krafter och eget kapital byggdes kyrkan som invigdes 1990. 1996 splittades kyrkan, ena gruppen håller till i Sörbykyrkans lokaler
- 62 **Folkmord**,
Minnesmonumentet till minne av folkmordet på ffa armenier, men också syrianer, kaldéer, greker i det osmanska riket, 1915. Monumentet invigdes i maj 2015 av syrisk-ortodoxa kyrkans patriark från Libanon, armeniens ambassadör, landshövdingen och kommunfullmäktiges ordförande. Minnesstenen i granit har texten "Vi glömmer aldrig" på 4 olika språk.
De flesta offren dödades under åren 1915-1916, men förföljelserna fortsatte fram till 1923. Det Osmanska riket tömdes i stort sett på sin kristna befolkning.
- 63 **Syrianska kulturentret**, samlingslokal för syrianska föreningen, intill Mariakyrkan
- 64 **Varberga** är en stadsdel i Örebros nordvästra utkant, belägen c:a 3½ km från centrum. Området bebyggdes med flerfamiljshus i rött tegel åren 1962–66. Totalt finns c:a 1600 lägenheter som ägs av det kommunala bostadsbolaget Örebrobostäder (ÖBO). I området finns låg- och mellanstadieskola, förskola, vårdcentral och ett utomhus-bad. Området kring Varberga präglas av gröna, öppna ytor och naturreservatet Varbergaskogen (zon 65).
Örebro har varit en mönsterstad för bostadspolitik och planerare sen 40-talet. Framsynt markpolitik, öppenhet för nya planeringsidéer och kraft att genomföra stora projekt förde fram staden i rampljuset, bostadsforskarna har gjort många studiebesök i Örebro genom åren.
- 65 **Varbergaskogen**, ett av kommunens många stadsnära naturreservat, ovanligt med ett riktigt stort skogsområde mitt inne i stan, groddammar mm
- 66 **VOX-festival**, utomhusfestival i 3 dagar, bl a står ÖBO bakom arrangemangen. Festivalen pågår på grönområdet mellan Varberga och Oxhagen. Musik, dans, uppträdanden och andra festligheter.
- 67 **Anna Jansson**, Sigillgatan 22
Författare, bl a har hon skrivit deckarna om Maria Wärn, som filmats.
- 68 **Utsmyckning**, Hans Östman
- 69 **Långbro kyrka**,
Långbro nuvarande kyrka, tidigare ibland kallad Karlslunds kyrka efter den närbelägna herrgården och de natursköna Karlslundsskogarna, uppfördes 1900-1901 efter ritningar av arkitekt Magnus Dahlander.

Innan dagens kyrka stod klar 1901, fick bönderna från Långbro tidvis hålla till i en liten sidobyggnad till *Örebro kyrka* (nuvarande Nikolaikyrkan). Denna sidobyggnad kallades "Bonna-kurn" i folkmun.

70 Karlsunds motionscentral,

Spår med belysning på flera etapper och avståndsmarkeringar. Spåras för skidåkning vintertid. Spåren sköts av Karlsunds IF Skidor.

Belysta spår, 1,2 km, 2,5 km, 3,1 km, 5 km, ej belysta spår 10 km, 15 km

Dessutom tillgång till utegym, omklädningsrum, toalett, bastu, bilparkering, café.

71 Karlsunds arena,

Karlsunds IF:s hemmaarena, fd spelare/tränare i KIF Marie och Kristin Hammarström, Pia Sundhage. År 2006 blev Stina Segerström och Caroline Näfver KIF Örebros första spelare i Sveriges damlandslag i fotboll. Idag är KIF Herrsektionen fotboll huvudman för Nya Karlslundsskolan, F-6, som ligger intill arenan

72 Låtskrivare

Tillsammans med låtmakarkollegan Joacim Persson har Johan Alkenäs skrivit låtar till bland andra Miley Cyrus, Selena Gomes och Darin. Hans låtar har också hörts i Melodifestivalen. Men årets tre bidrag är debut för Örebroaren i Eurovision.

73 Järnvägen

Adolf Eugène von Rosen, svensk greve, järnvägsbyggare, kallas "de svenska järnvägarnas fader". Konstnär Ingel Fallstedt, bronsskulptur 1878.

Efter anställning vid Göta kanalbygget, disponent på Motala Mek. Verkstad, anställd vid Nyköpings Mässingsbruk arbetade han utomlands med många olika uppdrag.

Efter hemkomsten till Sverige 1845 ägnade han sig åt järnvägarna, han bearbetade både allmänheten och statsmakterna till förmån för sin idé att bygga ut järnvägar. Ett av projekten var Köping-Hults järnväg - en del i planen på förbindelse mellan Stockholm och Göteborg, mellan Mälaren och Väneren, det skulle bli Sveriges första allmänna, normalspåriga järnväg med lokomotivdrift. Tyvärr blev aldrig sträckan Örebro-Hult anlagd, se zon 163.

Hans byst avtäcktes juni 1898 på järnvägsplanen utanför "norra stationen" (idag: centralstationen).

74 Tingsrätten

Domsagan omfattar alla kommuner i Örebro län. Tingsrätten och dess domsaga ingår i domkretsen för Göta hovrätt, Mellansverige.

Genom en ny lag 2006, om omvandling av fängelse på livstid, har Örebro tingsrätt i huvudsak övertagit uppgiften att tidsbestämma livstidsdömda fångars fängelsestraff, och är därmed den enda tingsrätten som prövar mål om omvandling av livstidsstraff.

Sedan 2013 befinner sig tingsrätten på Järnvägsgatan 1 i "Rättscentrum Örebro", dit även Kriminalvården, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten samlats.

75 Figurant

Staty av Jim Axén. Utanför polishuset.

På 1400-talet låg här ett Karmeliterkloster med plats för 12 munkar, de tog hand om fattiga och obotligt sjuka.

- 76 SCB,**
Statistiska Centralbyrån har sedan 1968 verksamhet i Örebro. SCB i Örebro till en början tog man hand om dataregistrering och datacentral, men verksamheten växte snart. Idag har SCB fler anställda i Örebro (600 st) än i Stockholm (490 st). Dessutom 150 fältintervjuare som administreras från Örebro. Delar av SCB flyttades till Örebro 1968 som kompensation för de omfattande nedläggningarna inom den för staden betydande skoindustrin.
- 77 Trafikverket**
Trafikverket ansvarar för transportsystemet i Sverige, för att alla i Sverige ska kunna ta sig fram på ett smidigt sätt, att alla transporter via väg, järnväg, vatten och i luften hänger ihop. Dessutom ansvarar de för att bygga, driva och underhålla de statliga vägarna och järnvägarna. De ansvarar också för att genomföra kunskapsprov och körprov för körkort och taxiförarlegitimation samt kunskapsprov för yrkeskunnande för trafikillstånd och yrkesförarkompetens.
- 78 Katolska kyrkan**
Dopet är grundläggande, genom detta blir man katolik och medlem i en katolsk församling. Sankt Eskils katolska församling i Örebro bildades år 1928 och ganska snart började man planera för en egen kyrka. Katolska kyrkan i Sverige räknar idag ca 116 000 medlemmar, uppdelade på 44 församlingar. Men antalet troende katoliker i landet uppskattas till ca 150 000 av skiftande nationaliteter och språk.
- 79 USÖ**
Universitetssjukhuset, USÖ, har cirka 3 500 anställda fördelade på 32 kliniker och andra enheter. USÖ, är ett av Sveriges 7 universitetssjukhus, fick läkarutbildning 2011 efter flera års ansökande. Ögonkliniken är den klinik som fått mest uppmärksamhet. Sjukhuset har ca 600 vårdplatser.
- 80 Barnspec**
Detta är en specialistläkarmottagning för barn och ungdomar 0-18 år som bor i Örebro. I första hand tar man emot barn och unga som kommer från primärvården, BVC eller Elevhälsans medicinska insats.
- 81 Stora Holmen,** öppnades för allmänheten för 200 år sedan, av landshövdingen Nils Gyldenstolpe, 1839 öppnades kaffeservering, ön blev en alltmer omtyckt tillflyktsort för örebroarna, här ordnades folkfester av olika slag, idag ffa ett litet paradiset för barn med djur från Kvinnersta, lilleputt-tåg, bilbana, mm. För vuxna är Stora Holmen mycket populärt för promenader.
- 82 Holmensimningen,** Simtävling runt hela ön, en sträcka på 1120 meter, premiär år 1918, man höll på till 1963, sen ansågs vattnet alltför ohygieniskt. Populärt, många åskådare, stor publik. Syftet med tävlingen var att popularisera simsporten, simkunnigheten ansågs vara en medborgerlig skyldighet.
- 83 Slussen**
Örebro kanal är en av de kortast kanalerna i landet, endast 1,5 km lång. Den sträcker sig mellan Slussen och Örebro hamn (Alnängsbron), och utgör en

uträtning och fördjupning av Svartån. En av de mest prioriterade kommunala frågorna i Örebro under andra hälften av 1800-talet var sjöledens uppdragande till stadens centrum. Hamnen låg förut nere i Skebäck. Arbetena med kanalen påbörjades våren 1886, och innebar bl.a. byggnaden av en sluss vid Skebäck. Kanalen och slussen stod färdiga 1888. Under många år pågick ångbåtstrafik till och från Stockholm, samt till olika hjälmarhamnar. Den reguljära nyttotrafiken till Örebro hamn upphörde 1957, men fortfarande trafikeras kanalen och hamnen sommartid av utflyktsbåtar och andra passagerarbåtar. Nivåskillnaden är 2 m. Slussen kan ta båtar om längd 30 meter, bredd 7 meter och ett djupgående på 2,1 meter.

- 84 Bio Roxy**, kommunens egen biograf, här har man möjlighet att se "smala" filmer
- 85 Centralpalatset**, byggdes 1912, då en mäktig och mycket modern byggnad. Bland andra specialiteter fanns här en centralsugare, intressant! Från början fanns bank (idag Örebro Konsthall), restaurang och biograf i bottenvåningen.
- 86 Frimurarlogen**, 1884 invigdes det nybyggda ordenshuset. Byggnaden innehåller idag dansrestaurang och nattklubb (populärt kallad "Frimis"), festvåning och lokaler för frimurarnas verksamhet. Flera andra logesällskap hyr in sig i frimurarnas lokaler, till exempel W:6.
- 87 Arbetshuset**, sen 1740-talet!, tidigare kronobränneri, barnhem - uppfostrings- och arbetsinrättning, - 1930-talet, Hemslojd, fotogalleri, k-märkt sen år 2000
- 88 Kanslibron**, byggdes 1765-66
- 89 15 meter historia**,
I stenläggningen finns en 15 m lång tidslinje från 1810 till 200-årsjubileet 2010. Linjen består av 15 meter rad av gjutna bronsplattor med årtal och angivna historiska händelser, i världen, nationellt och i Örebro. Utvecklingen av demokratiska fri- och rättigheter är också angivna med årtal, ex tryckfrihet, allmän rösträtt, lagstadgad semester, mm.
Med tidslinjen vill man hjälpa besökaren att förstå tidens gång genom att översätta tiden i avstånd.
- 90 Befriaren**, Karl Hultström 1914
Staty i en springbrunn, som föreställer en man som vältrar bort ett väldigt block, och en vattenstråle väller upp. Befriaren kan ses som en symbol för människans ständiga brottning med sig själv - och naturen. Den kan också ses som en hyllning till ett manligt hjälteideal och inte minst till friheten: att skänka befrielse till någon eller något.
- 91 Örebro Teater**
Teatern invigdes 1852 och var då en av landets största teatrar, sedan 2002 är den platsen för Örebro länsteater. Teatern hade från början 560 sittplatser, fördelade på parkett och tre rader, detta ansågs vidlyftigt då Örebro på den tiden bara hade c:a 5000 invånare. Teatern hade inte egen ensemble utan det var turnerande teatersällskap som spelade.

- 92 Billack**
"Das auto", Ulf-Olov Lernhammar. Den offentliga toalettens är smyckad med billack i autentiska färger från 50-talet.
- 93 Örebro slott,**
Carl Anders Lindstén i boken "Örebro den sevärdaste staden"; Slottet är Örebros historia. Och så här började det:
Under 1200-talet började Örebro som stad ta form kring det vadställe över Svart- ån där Storbron ligger idag och som hade en stor strategisk betydelse. Här strålade vägarna från Uppsala, Arboga och Sigtuna samman och gick vidare genom Tiveden, Västergötland och Skara och genom Tylöskog till Östergötland och Linköping. Här gick också pilgrimsleden till S:t Olofs grav i Trondheim och här red de nyvalda kungarna sin eriksgata genom landet. Hit fraktade bergsmännen sitt järn för vidare transport sjövägen österut och hit kom skutorna från Östersjöländerna med sin last av salt, kryddor, glas och textilier.
- För att kunna kontrollera och ta upp tull vid denna viktiga kommunikations- och handelsknutpunkt uppfördes mot slutet av 1200- eller början av 1300-talet på en klippa ute i ån ett fäste i form av ett "kärntorn", och en ringmur.
Genom sitt strategiska läge vid vägen väster om Hjälmaran kom fästet att eftertraktas av de som strävade efter herravälde över centrala Svealand och de viktiga malmtillgångarna i Bergslagen.
- Under Hertig Karls tid byggdes borgen om till ett renässansslott. Det hade redan då till stor del förlorat sin roll som försvarsanläggning. Ytterligare ombyggnationer har ägt rum genom årens lopp. Den senaste större exteriöra förändringen ägde rum i slutet av 1800-talet, slottet har stått tomt sedan 1798 då slottet byggdes om i en historieromantisk stil. En rad viktiga riksdagar och möten har ägt rum på slottet. Sedan 1764 fungerar slottet som residens för landshövdingen (fn Maria Larsson). I övrigt finns här konferens och utställningslokaler och i ena tornet numera Turistbyrå.
- 94 Petri-obelisken,**
Till minne av protestantismens upphovsmän i Sverige, bröderna Olaus Petri och Laurentius. De föddes 1493 och 1499 som söner till en smed som bodde i detta område. (Jämför ÖBOs huskomplex Smedjebacken) Olaus Petri har fått äretiteln Det moderna skriftspråkets fader och brodern Laurentius utnämndes till Sveriges första evangeliskt-lutherska ärkebiskop.
- 95 Allehandaborgen,** 1890-talet, Hjalmar Bergman var 9 år när hans familj flyttade in i en lägenhet i huset där pappan var kamrer vid Örebro Sparbank. Banken låg på nedervåningen. Åren 1934-2013 hade Nerikes Allehanda redaktion och kontor i huset. Numera Hotell Borgen.
- 96 Kyrkan**
Hovsta kyrka räknas till Närkes äldsta kyrkor, med en ursprunglig del från 1100-talet. Under århundradens lopp har kyrkan förändrats genom tillbyggnader och ombyggnader och restaureringar.
- 97 Wessels**
Hösten 1962 öppnade Wessels på den nybyggda stormarknaden i Jägersro, nuv. Jägersro center och blev då Skandinaviens första stormarknad och den andra i

Europa. Man var därigenom också ett av de första varuhusen i Sverige som satsade på en bilburen kundkrets.

1967 öppnade Wessels ett varuhus i Örebro, gigantiskt stort med den tidens mått, 26 st kassor!!! I början nyskapande och kontroversiellt, tex med utökade öppettider. 1972 skapades nya rubriker - man började med söndagsöppet, som allra första affären i länet. Wessels var nytt och märkvärdigt, man åkte på utflykt dit. Köptes på 90-talet av KF, blev sen Coop och varuhuset lades ner 2013.

98 **Korvbrödsbagarn**

Har ett av Europas största specialbagerier för korv- och hamburgerbröd. Förutom till de Nordiska länderna så exporterar man även till delar av övriga Europa.

Korvbrödsbagarn använder sig av en speciell djupfrysningsteknik direkt i produktionen som konserverar brödet som på så sätt behåller sin färskhet. När du äter en korv- eller hamburgerportion på ett gatukök eller hamburgerrestaurang är det oftast bröd från Korvbrödsbagarn du äter.

När Henry Jansson startade Korvbrödsbagarn i Karlskoga 1957 var han lite klurig. Det sägs att Henry åkte runt till korvkioskerna och frågade om han kunde få korv serverad i bröd. På så vis skapade han efterfrågan och började bygga det som idag är Sveriges starkaste varumärke för korv- och hamburgerbröd.

Svenskarna åt allt mer korv med bröd och efter en tid byggdes ett ytterligare bageri, nu i Örebro. När sedan hamburgaren blev populär började också Korvbrödsbagaren att 1976 göra hamburgerbröd. Korvbrödsbagarn fortsatte att utvecklas i takt med tiden och trenderna, där "fast food" blev ett allt mer centralt begrepp.

På senare år har fast food tagit steget in i finrummet. Begrepp som casual dining och ett växande matlagningsintresse har gjort att efterfrågan på ett mer varierat utbud av korv- och hamburgerbröd ökat. Korvbrödsbagarn har legat i täten av denna utveckling med många mycket framgångsrika nylanseringar. Samtidigt är de klassiska produkterna populärare än någonsin.

När man turfar förbi Korvbrödsbagarn doftar det såå gott!

99 **Lillån**

Samhället namngavs när järnvägen mellan Örebro och Frövi drogs fram genom socknen på 1850-talet. Socknens större järnvägsstation förlades då till socknens norra del (där samhället Hovsta ligger idag), medan en hållplats år 1912 förlades till den södra delen av socknen, där samhället Lillån nu ligger. Den dåvarande kantorn, Daniel Larsson, föreslog namnet Lillån på järnvägshållplatsen, som kom att ge namn åt samhället.

100 **Norra kyrkogården**

När den allmänna gravmarken på de två innerstadskyrkogårdarna Nikolai och Olaus Petri började ta slut, planerades Norra kyrkogården som invigdes år 1900. Det är Örebro pastorats största kyrkogård. Här är Hjalmar Berman och hans hustru begravda.

101 **Krematoriet,**

Intresset för kremering, eller eldbegängelse som det tidigare kallades, växte fram i slutet av 1700-talet. Det dröjde dock tills 1876 innan det första krematoriet på kontinenten invigdes i Milano.

I december 1921 invigdes Gamla krematoriet på Norra kyrkogården, som det tredje i landet. Till de mera bemärkta personer som kremerades i Örebro hörde författarinnan Ellen Key, 1926.

- 102 Kränglan**, ett av Örebro kommuns många naturreservat, med motionsspåret Klockarängsleden
- 103 Bilverkstäder**,
Ett antal bilfirmor, bl a Rejmes som eldhärjades i våras
- 104 Martin Stenmark**, känd sångare, låtskrivare, skådespelare, idrottsman, musikal-artist, mm. Starten på hans karriär kan man säga lades 1991 då han vann tävlingen Talangen i Örebro tillsammans med sin bror David. Familjen bodde en bit utanför stan, några år, under uppväxten. Gick i Lillåskolan.
- 105 Ernst Kirchsteiger**, svensk inredare, har varit programledare för tv-programmen Sommartorpet, Nya Rum, Jul med Ernst och Sommar med Ernst. Han arbetade för SVT 2000-2007 och sedan dess för TV4,
Innan TV-karriären arbetade han som inredningsarkitekt på IKEA, och tidigare som kock.
Ernst bor en bit norrut från Hovsta kyrka, i Axberg.
- 106 Hittegods** för stadsbussen!
- 107 Vilohem**, "Missions & Vilohemmet Betania"
Runt förra sekelskiftet var namnet Maria Lindgren ett begrepp bland troende människor. Hon hade blivit helad vid sjukdom och hennes kall blev att hjälpa andra. Som änka kom hon 1902 till Örebro. 1910 öppnade hon ett sjukhem på Jakobs-gatan på väster, det fick namnet Betaniahemmet. För att de sjuka inte skulle behöva bo i staden på somrarna lät hon 2 år senare bygga fastigheten här i Lillån. På den här tiden hade Lillån järnvägsstation. Besökande till vilohemmet kunde alltså ta tåget.
Verksamheten såldes och upphörde, och 1942 användes delar av huset som bostad åt finska krigsbarn.
- 108 Området Bettorp**, ett av alla områden där Örebro expanderar, här byggs mycket flerfamiljshus och villor, mot Arbogavägen
- 109** I Örebro kommun finns **Sveriges enda riksgymnasium för elever** som är döva eller med hörselnedsättning. Här går elever som är döva, har en hörselnedsättning, hörselskada, kombinerad syn- och hörselnedsättning (dövblindhet) eller grav eller generell språkstörning.
Riksgymnasiet erbjuder 17 nationella gymnasieprogram och alla introduktionsprogram. Riksgymnasiet finns integrerade på fyra av Örebros gymnasieskolor: Kvinnerstagymnasiet (ett par km norr om Lillån), Risbergiska gymnasiet, Tullängsgymnasiet och Virginska gymnasiet. Samtliga skolor har också hörande elever. Se zon 239!
- 110 Rör i kvadrat**, Göran Danielsson, Lundby centrum

- 111 Axel Gisslén**, 1929-2014, mycket inflytelserik politiker (s) delaktig i kommundelsreformen, frikommunförsök, ungdomsgaranti (arbete), förvandlingen av Gustavsvik och camping till 5-stjärnig attraktion, mm.
- 112 Idolvinnare**, 2013, Kevin Walker, fotbollsspelare, bodde ett antal år i Lundby, spelade i ÖSK Ungdom och ÖSK, idag Djurgårdens IF.
- 113 Peter Kihlgård**, en svensk författare och dramatiker, född 1954 i Örebro. Son till Gösta Kihlgård, svensk bandyspelare som firade stora triumfer som vänsterytter i Örebro SK på 1950-talet.
- 114 Records**
Burning Heart Records, svenskt independentskivbolag, började i Fagersta men flyttade snart till Örebro. I början hardcore-musik, numera hiphop och poppig rock, har haft Hives, Millencollin bland sina band
- 115 Duvslaget**, drygt 25 olika lotter som kommunen hyr ut. Här finns duvor varav somliga används för brevduvetävlingar. Ett och annat höns hörs här också.
- 116 Boglund**
Naturreseptatet Boglundsängen,
Ett anlagt våtmarkslandskap längs Lillån. Våtmarkerna är grunda och näringsrika och vattenståndet varierar under året. Områdets ekologiska värde kombineras med rening av dagvatten och åkermarksvatten.
På slutet av 1800-talet då Hjälmaran sänktes försvann de naturligt översvämmade fuktängar som låg där vi idag har reservatet. Här blev istället odlingsmark, som brukades ända fram till att dammarna anlades under 2005-2006. Energiskog var det som odlades innan våtmarksanläggningen.
Här finns mycket mat till häckande och rastande fåglar. Här kan du få syn på tofsvipor, tärnor, änder, gäss, vadare och mycket mer!
De betande djuren i området (kor och får) kan sent på säsongen komma ut på markerna som under högsommaren står under vatten. Deras bete gör att dammarna inte växer igen.
- 117 Hästen** Vivallaskolan, tillkom i samband med ÖBO:s renovering och ombyggnad av Vivallaskolan i början av 2000-talet.
- 118 Vivallabacken**, skidbacke skapad av jorden som grävdes upp när Vivalla byggdes 1968-1971.
- 119 Svensson**, "Svensson, Svensson", populärt komedi-tv-program 1994-2008 om en väldigt påhittad familj i Vivalla, pappa brevbärare (Allan Svensson), mamma banktjänsteman (Suzanne Reuter) och 2 halvstora barn.
- 120 Försvarsmakten, Örebro garnison**
Försvarsmaktens telenät- och telekommunikationsförband, FMTIS, ca 170 anställda Örebro garnison är en paraplyorganisation för Försvarsmaktens närvaro i Örebro. Länge var den huvudsakliga garnisonen i Örebro lokaliserade till Rynninge, dock så lokaliserades all den militära verksamheten till Boglundsängen år 2002. (se zon 175)

121 Vivalla

Bostadsområdet Vivalla byggdes i slutet av 1960-talet och stod klart 1970. Det ägs av Örebrobostäder. I cirka 2 400 lägenheter, bor ca 7000 personer.

Bebyggelsen består av ffa av tvåvåningshus. I centrum finns ett höghus som byggdes i mitten av 1990-talet, ej ÖBO utan bostadsrätter.

Vivalla ansågs som FANTASTISKT när det byggdes, framtidsområde, socialt välplanerat, inga bilar inne vid gårdarna, mm, - många är de studiebesök som Vivalla fick ta emot de första 10-20 åren.

Namnet Vivalla finns nämnt på 1500-talet, som en av 3 byar i den här trakten.

Vivallas gator är döpta med tanken på poeten Lars Wivallius, Poesi- Författar-Diktat- Prosa- Vers- gatan. (se zon 124)

Idag är Vivalla en stadsdel med stort utanförskap och hög arbetslöshet. Under 2000-talet förändrades befolkningen i Vivalla kraftigt. År 2012 hade mer än 75% av Vivallas invånare utländsk bakgrund. En tredjedel av stadsdelens befolkning är under 15 år. Arbetslösheten är 3 gånger högre i Vivalla än i övriga Örebro och utbildningsnivån lägre. På Vivallaskolan har drygt 95% av eleverna utländsk bakgrund och talar 35 olika språk.

Samtidigt har Vivallaskolan ett av landets sämsta studieresultat i grundskolan, och knappt hälften av eleverna som slutar nian har uppnått gymnasiekompetens. För att sas ge alla elever i Örebro samma chans att lyckas, och att elever med olika bakgrund ska få träffas innan de börjar gymnasiet, har man beslutat att successivt lägga ner högstadieskolan. From hösten 2017 är eleverna som börjar i årskurs 7 fördelade på 3 andra skolor i kommunen.

Vivalla är enligt polisen ett ur brottssynpunkt problemområde som klassas som *särskilt utsatt område*, av totalt 23 sådana områden i Sverige 2017.

År 2013 reste de första unga männen, som vuxit i upp i området för att strida med terrororganisationen Islamiska Staten och år 2016 uppskattade journalisten Niklas Orrenius att ett tjugotal hade rest.

122 Moskén, Vivalla, fd Rikets sal

Örebro moské

Islamiska kulturcentret grundades år 1978 av ett antal personer som ville starta en förening för Örebros muslimer. Allt började med att de hyrde en lägenhet som senare kom att betraktas som lokal och mötesplats. Syftet med föreningen var att muslimer skulle finna sina andliga behov, bevara den muslimska identiteten och förstärka sin närvaro i samhället. Med ökad invandring ökade antalet muslimer i staden vilket gjorde att lokalen blev för trång. Man sökte och hamnade på Fredsgatan i centrala Örebro, den lokalen rymde 250 personer. Även här blev det trångt och styrelsen fick återigen söka något större. De fann att Jehovas vittnens lokaler ute i Vivalla var till salu.

De la in ett bud och började samla bidrag från Sveriges muslimer i olika städer samt från muslimska och europeiska länder. I juni 2007 bildade Stiftelsen Örebro moské sin verksamhet. Den besöks idag (2012) av mer än 5000 besökare i månaden, med ursprung från minst 25 olika länder. Moskén är sunni-inriktad och öppen för alla som vill delta.

123 Örebro Kex

Till tomten strax intill moskén planerades 1967-68 en flytt av Örebro Kex, från Ribblingsgatan. Men de nyblivna ägarna, Göteborgs Kex, gillade inte detta utan hade andra planer (se zonen 164).

124 Wivallius

Lars Wivallius, hyllad som vårt lands första stora lyriker, och även känd som en äventyrare, levde åren 1605-1669. Gården han växte upp på ligger ungefär där ICAMaxi ligger idag. När han var 6 år skrevs han in som elev vid Örebro Skola, vilken var inrymd i det som nu är Nikolai församlingshem. Skoldagen inleddes kl 06.00. Man kan undra när han steg opp och hur han tog sig till skolan, en halv mil stora skogar skulle passeras....

Minnesstenen sattes upp av den då nybildade Vivalla hembygdsförenings slutet 90-talet.

Wivallius var en intressant person och poet, i ungdomen for han omkring i Europa några år, satt fängslad för stöld i Nürnberg, lyckades gifta sig med en dansk adelsdam. Han hade falskeligen uppgivit att han var adlig. När detta uppenbarades fängslades han igen, men lyckades rymma. Fängslades på nytt, i norra Finland. Etablerade sig därefter som advokat i Stockholm och blev något av en rättshaverist. Han är begravd i Stockholm, på Katarina kyrkogård.

125 Thory Bernhards, svensk sångerska som hade stora schlagerframgångar kring 1900-talets mitt. Hon var den första artisten i Sverige som sålde över 1 miljon skivor. En av hennes många stora schlagers var Vildandens sång.

126 Gustavsviksbadet,

Gustavsvik är en anläggningen bestående av en femstjärnig camping och ett konstgjort utomhusbad. Sedan 1986 finns också ett inomhusbad med hopporn, sviktar, 50-meters motionsbassäng, gym med spincycling och upplevelsebad. Idag kallas det äventyrsbad och innehåller allt möjligt, vågbadet kompletterades med vildvattenforsar, småpooler och akvarier; allt i ett tropiskt djungeltema.

Ursprunget till Gustavsviksbadet är det tegelbruk som drevs på området från 1880-talet-1910-talet. När tegelbruksverksamheten hade upphört, vattenfylldes lergroparna. Under åren 1933-38 iordningställdes det första Gustavsviksbadet som AK-arbete (beredskapsarbete, nödhjälpsarbete)

På den tiden badade man mest i den östra stora dammen som inte längre utnyttjas för bad. I slutet av 1950-talet rustades den västra dammen med bottenbeläggning av sten och med reningsanläggning. Den kom att kallas "Familjebadet". Åren 1962-63 byggdes 50-meters-bassängen. Badet var fram till 1986 endast öppet sommartid.

Gustavsvik är fortfarande ett av de populäraste turistmålen i Sverige

127 Tefatet Futuro

Som ett exempel på det stora intresset för rymden och rymdfarkoster på 60-talet ritades bl annat modellen tiolo detta hus, Fururo. En finsk arkitekt ritade huset som producerades mellan 68-74. Ett 90-tal hus tillverkades innan produktionen upphörde främst pga oljekrisen -73. Futuro planerades som fritidshus. Här på Aspholmen har tefatet funnits sen mitten av 70-talet

128 Ånsta kyrkplats, en av de tre 1100-talskyrkorna i Örebro, (de övriga 2 var Långbro och Eker). Revs på 1500-talet, Gustav Vasa ville att kyrkans verksamhet skulle ske i Nikolaikyrkan, sas mitt inne i stan.

129 Franciskuslunden,

Djurkyrkogård som varit i bruk sedan 20-talet, bland de första djuren som begravdes var cirkuselefanten Bambina som tillhörde en kringresande cirkus, Bambina dog när cirkusen besökte Örebro.

Franciskuslundens vänner arrenderar marken och sköter om området. Här finns även en minnesplats som påminner om den helige Franciskus av Assisi och hans omsorger om djur.

Avrättningsplatsen, eller **galgbacken** som man sa förr, låg i sydvästra hörnet av det som idag är djurkyrkogården i Adolfsberg.

- 130 Ekeskolan** - för elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning, från förskolan och uppåt. Skolan är en 10-årig, statlig och nationell specialskola, internat.
- 131 Kronblom,**
Svensk tecknad serie skapad av Elov Persson 1927. 1968 tog sonen Gunnar Persson över tecknandet och knappt 40 år senare är det 3:e generationen Person, Jonas, som tecknar serien. Numera är statyn placerad i Adolfsberg, utanför entrén till folkparken Brunnsparken.
- 132 Brunnsparken**
Var ursprungligen en kurort, Adolfsbergs brunn. Den gamla folkparkens teater med både ute och innescen är nyrenoverad och är idag landsortens största privatteater, Nya Parkteatern. Här har Peter Flacks figur Hjalmar Berglund från Viby haft sin hemmascen. Och hit har många busslaster gått från hela Sverige.
- 133 Johan Røjler,**
Johan Røjler, född 1981 i Örebro i Sverige, svensk skridskoåkare, juniorvärldsmästare år 2000 och har även noterats för juniorvärldsrekord på 5 000 meter. Hans främsta meriter i seniorsammanhang är en niondeplats i allround-VM 2003 och en sjätteplats i allround-EM 2006. Har deltagit i OS 2002 i Salt Lake City, OS 2006 i Turin och OS 2010 i Vancouver.
- 134 Reträtten,**
Reträtten är ytterligare ett naturreservat inom kommunen, del av en förkastningsbrant, här finns många olika miljöer; lummig och frodig lövskog, mörk barrskog, öppna bergsklackar, blommande ängsmark och kulturlämningar
- 135 Café Skogen**
Café Skogen är en fritidsgårdsförening där tre föreningar inom IOGT-NTO-rörelsen ingår: IOGT-NTO Kamratstöd Sober, IOGT-NTO If 10 Nytt och Nöje samt Nykterhetsrörelsens Scoutförbund Örebrokåren. Här finns minigolf, aktiviteter tex må-bra-frukost, loppis, café (när man tar fikapaus i turfandes kan man här njuta av ovanligt goda våfflor!) m fl aktiviteter.
- 136 Waldorfskolan,**
Örebro Waldorfskola är en fristående 1-9 skola. Skolans pedagogik baseras på Rudolf Steiners antroposofiideal och drivs av en lokal waldorfförening med starkt inflytande från föräldrar. Den första skolan i föreningens regi öppnade 1979. Skolan ligger sedan 1987 belägen invid Glomman, vid Sommarroskogen i övre Adolfsberg i lokaler som tidigare tillhörde den kommunala Adolfsbergsskolan. I början av 2000-talet tillkom en ny byggnad innehållande slöjd- och musiksalar, vilken har en tydligt antroposofisk arkitektur.

- 137 Sommarro**
Sommarro, ett världshus med anor från 1700-talet, som ligger mitt i Sommarro kulturresevat. Här kan man njuta av både vacker natur och spännande kultur-lämningar. Sommarro har under långa tider varit ett populärt mål för örebroarnas sommarutflykter.
Värdshuset innehåller restaurang & festvåning för familjehögtider och bemerkelse-dagar.
- 138 Rosängen**
Lantidyll i stadsmiljö, restaurang, egenodlade grönsaker, secondhand, konferens, fest, butik, praktiska arbetsuppgifter/arbetsmarknadsåtgärder.
- 139 Gustavsviks golfbana**, unikt med en så stadsnära golfbana, anlades 1990
- 140 Millencolin**, ett världsberömt punkrockband från Örebro, med fans runt hela jorden . Namnet Millencolin är taget från skateboardtricket "melancholy"
- 141 Jasmin Kara,**
Jasmin Kara, född 1988 i Tybble, Örebro. Sångerska och låtskrivare, med flera placer-ingar på musiklistor i Sverige, England och Japan. Hon har deltagit i flera TV-program i Sverige, bland andra Let's Dance, Allsång på Skansen, Lotta på Liseberg, Körslaget, Så ska det låta och Moraeus med mera. Tävlade i Melodifestivalen i våras.
- 142 Maria Sveland,**
Maria Sveland, författare, journalist, debattör, teatermanusförfattare uppvuxen i Örebro. Speciellt för Örebro länsteater skrev hon "Befrielsefronten" om samhällsproblemet med mäns våld och sexuella övergrepp mot kvinnor - med lösa kopplingar till stadens massvåldtäktstrauma 2005-2010 vilket orsakade stor debatt.
- 143 Kenneth & the Knutters** ett svenskt rockband grundat 1982 i Örebro. Slutade spela 2007 (tryckte på pausknappen) men gjorde 2012 comeback med ett nytt album, men de säger att de har slutat spela live.
Man hade med sitt band Colt45 haft vissa framgångar lokalt men tyckte inte att man kom vidare. På en fest skrev man på skoj en låt som hette "Jag vill ha din Yamaha hos mig ikväll". Låten repades in med Colt45 och man anmälde sig underpseudo-nymen "Kenneth & the Knutters" till talangtävlingen *Talang 82* i Brunnsparken. Framträdandet blev dock en stor succé; Kenneth & the Knutters vann tävlingen. Under åren 1993 – 1999 åkte de på årliga folkparksturnéer och släppte två plattor. Dessutom medverkade de med vardera två låtar på samlingsplattorna *Kopparbärs Rock 2* och *Kopparbärs Tomterock...*Lördagen den 6 februari 2016 lättade Kenneth & the Knutters för en sista (?) gång på stoppknappen för en timmeslång, bejublade spelning på Silja Symphony under SMC:s HojX-resa till Helsingfors.
Musiken som till 90 procent är egenkomponerat material kan karakteriseras som rocklåtar på svenska. Den största musikaliska influensen är Status Quo.
Sångtexterna är oftast av det skämtsamma slaget, och handlar mestadels om kärleken till motorcykeln.
- 144 Dr Nilsson**
Adolfsbergs hälsobrunn
Omkring år 1760 byggde man en åttkantig brunnspaviljong och ett brunnshotell i två våningar. Brunnen moderniserades i början av 1800-talet av ett bolag som

utvecklade brunnen till en idyllisk och borgerlig bad- och brunnsort. Det nuvarande brunnshuset härstammar från 1901. Under 1800-talet tillkom ytterligare byggnader och villor. År 1900 byggdes restaurangen. Brunnen hade sin storhetstid under 1800-talet och tidiga 1900-talet. Brunnsrörelsen las ner år 1934.

Vid flera tillfällen hade brunnen en intendent och badläkare "dr Nilsson", en mycket speciell person!

Dr Nilsson var fredsivrare, kvinnoläkare, väderspåman och förespråkare för arisk politik, filosofi, kultur och religion.

1895-1940 praktiserande läkare i Örebro,

145 **Friskis & Svettis**

Friskis & Svettis, Öster, en av 3 anläggningar. 1999 första egna lokalen (i centrala Örebro) , idag 3 anläggningar (Kvarnen, Öster, Söder) med 17.000 medlemmar

146 **Röhnisch,**

Hellmut Röhnisch, förste svenska mästaren i gymnastik, flydde nazityskland 30-talet, blev aktiv i AGF Örebro 1935. Startade firma Röhnisch gymnastikredskap 1945, 1964 uppfann han sockiplast. Firman som lever än idag har numera specialiserat sig på tillverkning av golf- o träningskläder för tjejer.

147 **Papper**

Örebro kartongbruk grundades år 1901 som **Örebro pappersbruk**, lades ner 2010.

Från början tillverkades sulfatmassa vid fabriken i Örebro. 1941 överflyttades denna tillverkning till Frövifors. Tillverkningen var huvudsakligen inriktad på kartongtillverkning. År 1950 arbetade vid bruket 13 tjänstemän, 10 arbetsledare och 235 arbetare.

Genom åren har bruket ägts av bl.a. följande andra bolag: Frövifors, Esselte Well, Assi Domän, Redline och franska La Farge. Det sistnämnda bolaget köpte Örebro pappersbruk år 1988, döpte om det till Örebro Kartongbruk. År 2000 övertogs bruket av österrikiska Frantschach och 2004 bytte man namn till Mondi Packaging i Örebro AB och har idag ca 100 anställda.

148 **Nybyggd**

Området **Näsby** är ett av många nya bostadsområden i Örebro, Näsby är sjönära och ligger i sydöstra Örebro.

Före 1943 var Näsby en by under Almby landskommun. Tidigare fanns det sju hemman i den gamla byn, som ligger på en höjd. Vid det laga skiftet 1844 flyttades en del gårdar bort från bytomten. Idag återstår två gårdar av Näsby gamla radby. Det är fyra fastigheter, som ligger längs *Odalgatan*. De äldsta husen är från 1700-talet. Fynd från stenåldern har gjorts vid Odalgatan.

Området började byggas ut i början av 2000-talet, i första hand med enfamiljshus. Detaljplanen för Näsby fastställdes den 7 februari 2005. Före sänkningen av Hjälmarén på 1880-talet var en del av det nuvarande området sjöbotten eller vattensjukt.

149 **Radby**

Gammal radby, ett par av dessa hus är från 1700-talet, se även zon 148!

150 **Kompositör**

Stephan Berg, främst känd som upphovsman till melodifestivpalbidragen "Mitt i ett äventyr" och "Fångad av en stormvind" som av Carola Sögaard. Han skrev även

Blonds bidrag, "Bara hon älskar mig" men har skrivit många fler bidrag till festivalen. Stephan Berg bor idag med familj i Odensbacken utanför Örebro. Han har varit ansvarig för musiken till Peter Flacks revyer, se zon 55.

151 Taikon

Katarina Taikon, född 1932 i Almby församling. Författare av romsk härkomst. Hon var mest känd för sina barn- och ungdomsböcker i Katitzi-serien, också aktiv i samhällsdebatten om de svenska romernas rättigheter.

152 Daniels dop

Almbykyrkan, Örebros äldsta byggnad, dvs äldre än Nikolaikyrkan och slottet. Prins Daniel döptes här 1973. Då bodde hans familj i Brickebacken. I minneslunden påminner de gamla lövträden om den trädgård som låg vid den rivna Tybble gård där Jeremias i Tröstlösa bodde och fick inspiration till sina dikter och sagor

153 Formel 1

Ronnie Peterson, världsberömd Formel 1-förare. Körde för Lotusstallet de sista åren innan han omkom i en tragisk olycka 1987, på Monzabanan, endast 34 år gammal. Nu högaktuell i filmen Superswede. Bronsskulpturen utförd av Richard Brixel 2003.

154 Tanketrädgård

"En plantskola med ambitionen att genom växterna och naturverken sprida frön som föder samarbete, kärlek och insikt för framtiden". En liten diskret trädgård, med små sittplatser där man kan meditera eller äta sin matsäck.

155 Domarringens koloniområde, bildades 1947, framför allt var det då byggnadsarbetare som skaffade stugor, detta syns på stugorna som är stora och sommarstugelika

156 Universitetet

1977 inrättades Örebro högskola, en sammanslagning av universitetsfilialen, förskoleseminariet, GIH, och socionomutbildningen, 1999 invigdes Örebro universitet, av Göran Persson
Universitetet har utbildning och forskning inom bland annat juridik, ekonomi, naturvetenskap, teknik, undervisning, musik, idrott samt läkarutbildning.
Örebro universitet, 15000 studenter, 450 doktorander, 80 program, 700 kurser, 3 fakulteter, 1300 anställda (varav 130 professorer)
2011 fick universitetet läkarutbildning, numera också musikhögskola
2017 firade Socionomutbildningen 50 år, under de här åren har år 12000 examinerats.

157 Ätbart TBE-vaccin

Forskning på Örebro universitet: Växtproduktion av virala antigener har nyligen lyfts fram som ett intressant alternativ för utveckling av förbättrade vacciner. Dessa vacciner har stora fördelar då de erbjuder produktion i stor skala, är enkla att distribuera och kan administreras direkt som ett ätbart vaccin till både människor och djur. Vårt mål är att utveckla ett ätbart vaccin för en effektiv framtida bekämpning av TBE i ÖKS regionen.

- 158 Kraka**
Krakadammen med kvinnoskulptur, Gustav Nordahl 1945. I den nordiska mytologin är Kraka en prinsessa, hon gifte sig med kung Ragnar Lodbrok och blev därmed drottning. Hon testades av maken Ragnar för att bedöma om hon skulle bli en duglig drottning. Bl a skulle hon "komma till honom varken klädd eller oklädd". Hon löste uppgiften genom att komma klädd i fisknät.
- 159 O-ringen**
Lina Sundin, järnsmed. Som tack för hjälpen med O-ringen 2010 skänkte Länsdrottsförbundet konstverket till Örebro kommun.
- 160 Brickebergskyrkan**
Ett tydligt fokus för Evangeliska Frikyrkan är internationell mission och församlingsarbete, man har ca 35000 medlemmar i Sverige
Kyrkan har sitt ledningsorgan och sitt centrala kansli i Örebro. Örebro Missionsskola är en teologisk högskola.
- 161 Träbron,**
En veritabel miss av kommunen, en tunnel under den trafikerade Norrköpingsvägen skulle bli för dyr så det blev denna bro, som användas av väldigt få personer.
- 162 Hakonhuset,** 1940, kontors- och lagerbyggnad för Hakonbolaget som på den tiden kallade sig "*de mellansvenska köpmännens inköpscentraler*" - i stor konkurrens med Kooperativa förbundet. Ica räknar sin historia tillbaka till 1917 när Hakon Swenson grundade AB Hakon Swenson, allmänt kallat Hakonbolaget, i Västerås. 1940 bildades Ica Förbundet för att stärka samhörigheten mellan butikerna. ICA en förkortning av **InköpsCentralernas AB**. I år firas det 100-årsjubileum, och kultururf-dagen bjuder man på tårta i diverse ICA-butiker i Örebro!
- 163 Köping-Hult,**
Köping-Hultsbanan
1848 vände sig Eugene von Rosen (se zon 73) till riksdagen för att få statsstöd för anläggandet av en järnväg från Örebro till Hult, en lasthamn vid Vänern. Tanken var att skapa en förbindelse mellan Stockholm och Göteborg som skulle gå via Mälaren, och den nya järnvägslinjen till Vänern och sedan från Vänersborg genom Trollhätte kanal till Göteborg.
Vid den här tiden var snabbaste sättet att resa Stockholm-Göteborg att ta ångbåt Stockholm-Örebro via Hjälmare kanat, till Hult och sedan ångbåt till Göteborg. Det tog runt tre dagar. En järnväg Örebro-Hult skulle spara tid, och ännu mer en järnväg Köping-Hult. Köping ligger vid Mälaren. 1845 var ångbåt en nymodighet som gjorde resor betydligt snabbare än innan. Ännu snabbare resor såg man inte samma behov av, så 1845 var tiden inte mogen för en hel järnväg Stockholm-Göteborg. 1856 hade det ändrats.
Köping - Örebro blev klar, linjen kom dock aldrig att byggas fram till Hult eller någon av de andra slutstationerna vid Vänern, utan den kom att sluta i Örebro.
Anledningen var att Köping-Hult-järnvägen på grund av förseningar i byggnationen blev omsprungna av Västra stambanan, som stod klar 1862.
Köping-Örebro ingår idag i stambanenätet.

- 164 Bragokex**
Tillverkningen av Bragokexen startade 1953. När kontorschefen fick provsmaka det nya kexet lär han ha sagt: "Den här var bra go", kexet fick namnet Bra Go, som blev till Brago!
AB Örebro Kexfabrik grundades 1896, fabriken låg vid Ribbingsgatan/norra Sofiagatan. 1938 hade man som flest anställda, 400 pers, 1976 bara 60 anställda. 1967 köptes fabriken av Göteborgs Kexfabrik och delar av de typiska örebrokexen ingick i och såldes under varumärket Göteborgs Kex. 1976 lades örebrofabriken ner. Många äldre örebroare minns "bräckboden", där man köade för att få köpa trasiga kex, man minns också den ljuvliga vaniljdofen som spreds på norr.
Idag är de plåtbukar som kexen såldes i samlarobjekt. Särskilt eftertraktade är de kexförpackningar som har formen av hus, så kallade kexhus. Dessa tillverkades ca 1910-1915 av flera olika tillverkare, varav Örebro Bleckemballagefabrik var en. Byggnaden där kexfabriken var inhytt finns kvar, innehåller idag Örebro kommuns socialtjänstkontor där möteslokalerna fått namn efter de olika kexens namn!
- 165 OP-kyrkan**
Vid mitten av 1800-talet diskuterades om man skulle riva den nergångna Nikaolai-kyrkan och ersätta den med en modern kyrka. Så blev nu inte men 1912 stod OP-kyrkan färdig.
Statyn utanför kyrkan föreställer bröderna Olaus och Laurentius Petri och kallas i folkmun "*trafikpoliserna*", - *den ene säger stopp, den andre skriver opp!* (se zon 94)
- 166 Svampen**, byggdes på 50-talet, 58 meter högt, idag en turistattraktion med åretrunt restaurang och cafeteria högst upp. I Saudi-Arabien huvudstad Riyadh finns en kopia, *fast något större*, av Svampen.
- 167 Neptunus**, den yttersta av planeterna i solsystemet, finns på utsiktsplatsen. Solsystems-promenaden börjar utanför Stadsbiblioteket på Olof Palmes torg, se zon 213!
- 168 Konstpromenad**
Lillå-promenaden, Första/eller sista konstverket, Fågeltempel, Torsten Molander, inleder/avslutar det 4 km långa skulpturstråket som initierats av konstnären Stefan Rydén, han önskade integrera konst i en icke-traditionell miljö. 2004 invigdes promenaden. (zoner 52, 169, 170, 171)
- 169 Mellan slump och nödvändighet**, Stefan Rydén
Mellan slump och nödvändighet är en människa gjord i brons som sitter ned på en form i betong. Nästan som om han satt på ett isflak. Relationen till den sittande människans hand är central här. Han tittar i handen och har hittat något. Han är nyfiken. Vad är en människa, vad är ett liv?
Som kuriosa kan nämnas att det ofta ligger något i handen, blomma, grönsak, pengar ser man när man cyklar/turfar eller promenerar förbi!
- 170 Kyssen**, Monica Larsen Dennis
"Kyssen" är något så ovanligt som en interaktiv kysskulptur. Monica Larsen Dennis har i denna skulptur utgått från den franska skulptören Rodins klassiska 1800-tals skulptur "Kyssen" som föreställer ett ungt par som sitter tätt sammanslingrade i en kyss. I vit marmor har hon arbetat fram mellanrumsformen mellan kropparna. När två människor sätter sig till rätta i den här skulpturen uppstår en kyss, då blir den synlig.

- 171 Lux**, Interaktiv utställningspaviljong Lux där flanören själv kan trycka på en blå knapp och på så sätt lysa upp och se utställningen inne i huset. Ett nytt sätt att visa konst!
- 172 Ulla Billqvistpark**,
Ulla Billquist (1907-46) växte delvis upp i Örebro. Hon sjöng in **358 skivor** under åren 1929–1946 och hade sin storhetstid som grammofonsångerska och folkparksartist under andra hälften av 1930-talet och krigsåren.
Billquist är för eftervärlden ihågkommen för en rad skivinspelningar och särskilt för sin inspelning av "Min soldat" 1940. Hon blev mycket populär bland beredskapsmännen när hon reste runt som fältartist under andra världskriget. Inspelningen av "Min soldat" fick förnyad aktualitet när den blev ledmotiv för tv-serie "Någonstans i Sverige" (1973).
- 173 Bageriet, "Himlaboning"**
Gamla slottsbacken, en mycket gammal byggnad som blev kvar när resten av kvarteret revs och ersatte av moderna flerfamiljeshus. Till att börja med var huset konstnärsateljé. Konstnären Göran Danielsson skapade utsidan.
- 174 Hattfabriken**
Systrarna Hanna, Maria och Lisa Lindberg startade 1891 en hattfabrik, den gick så bra att man utökade och anställde fler, 1910 var man 60 anställda, på 50-talet 110 anställda, de var ledande i sin bransch. Början av 70-talet upphörde hattfabriken och byggnaden revs några år senare. Hanna Lindberg, den mest drivande av systrarna (g Carl Been) avled som förmögen änka, bosatt med en syster i en finare våning i centrala Örebro.
- 175 Gamla I3**,
1912-2000 låg Livregementets grenadjärer (I 3) här. Regementets gamla kaserner och andra byggnaderna har tagits i anspråk för bostäder, skolor och kontor. Bland annat har tre punkthus byggts på den norra delen av den före detta kaserngården. Den norra delen av regementet, motor- och förrådsområdet, har bebyggts med bostadshus. (se zon 120)
- 176 Örebro Konstskola**, 2 årig eftergymnasial utbildning i fri konst, 15 liknande skolor i Sverige. Start 1980. Lokaler i det gamla regementsområdet
- 177 Claes Åkeson**, Började sin mediakarriär på SR Örebro, därefter och vidare TV och TV4 och Viasat och idrottsevenemang, därefter programledare olika program. Idag är Åkeson är programledare på Aftonbladets webb-TV.
- 178 Naturens Hus**,
Naturens Hus ligger i den del av naturreservatet som kallas Vattenparken. Här finns restaurang, café, utställningslokaler och naturskola. Restaurang och café mycket populära "utflyktsmål".
- 179 Byta bok**
Ett litet "bokskåp" där folk kan skänka och låna böcker, på utsiktsplatsen, mot Rävängsvägen

- 180 Venastugan,**
En av flera fina raststugor som Örebro satt upp, den är värd ett besök!
- 181 Rynningeviken**
Vid den stora sjösänkningen 1878-88 sänktes Hjälmarens vattennivå med nästan 2 meter och människorna runt sjön fick tillgång till stora arealer fin jordbruksmark. Men, riktigt lyckat blev aldrig det torrlagda området mellan staden Örebro och sjön. Marken gav dåliga skördar och fick till slut växa igen. I över 100 år blev området stadens bakgård - här placerades tonvis med hushållssopor, schaktmassor och annat bråte. Militären hade ett stort övningsområde i området, tätt intill en oljehamn och en rad andra industrier.
Men den militära eran tog slut, soptipparna togs ur drift och industrierna flyttade. Kvar fanns ett oerhört misshandlat stycke mark. Samt en stark vilja att återskapa delar av naturen som försvann. Idag har den stora Ventippen förhandlats till ett böljande beteslandskap. Täta slyskogar har blivit betade strandängar och oljehamnen en glittrande vattenpark.
- 182 Rävgången,**
Del av Rynningevikens naturreservat, vid Rävgången plogas isen, en 6 km lång bana och här åks mycket skridskor vintertid. Här ligger ett av de många fina "raststugorna" som Örebro satsat på, ett härligt glashus.
- 183 Ronander,**
Mats Ronander, svensk rocksångare, gitarrist och kompositör. Mats Ronander började redan som femtonåring i Örebrobandet Crossway Blues. Ett år senare gick han med i ett annat Örebroband, Blues Quality, där han tog över som sångare efter att Peps Persson slutat på grund av allvarlig sjukdom. Han var en av medlemmarna i bandet [Nature](#), som gav ut några egna skivor och även kompade [Ulf Lundell](#) på en turné med en liveplatta som slutresultat. Ronander har även spelat med på tre av Lundells studioalbum och gjorde några turnéer som gitarrist i Lundells band.
- 184 Harald Forss,** född 1911 på norr i Örebro, författare poet, sångtextförfattare mm Forss debuterade med diktsamlingen *trött pupill* 1939. Han skrev då genomgående med små bokstäver utan interpunktion. Han brukar räknas in bland Klarabohe-merna. Efter hand tog han steget in i de finare litterära salongerna och började publiceras i de större tidningarna som DN och Svenska Dagbladet.
- 185 Första lasarett**
Storgatan 31, detta hus uppfördes 1782 och har kallats stadens första lasarett. Här förvarades både fattighjon och sinnessjuka.
- 186 Oset,**
Naturreservatet Oset, Mellan år 1993 och 2006 har landskapet vid den västligaste Hjälmärstranden restaurerats och återfått stora naturvärden. Söder om Svartån ligger Osets fågelrika våtmarker. Här finns gång- och cykelvägar som också fungerar som vallar för styrning av vattennivåer. Mycket populärt rekreativområde!
- 187 Rosenbergsstugan,**
Erik Rosenberg kan kallas "den svenska fältornitologins fader" och mer än någon annan har han bidragit till att popularisera "fågelskådandet" - han sägs vara

upphovet till just detta ord - och sprida kännedom om fåglarna och deras liv, leverne och funktion i det ekologiska systemet.

Mest känd har Rosenberg blivit för sin fälthandbok *Fåglar i Sverige* (1953; 8 uppl 2010), som såldes i mycket stora upplagor och fortfarande finns i bokhandeln. Dess målande ordbeskrivningar av fåglarnas utseende, rörelsemönster och inte minst läten har gjort den till en oöverträffad klassiker.

I Örebro hedras hans minne genom att *Erik Rosenbergs väg* är uppkallad efter honom, och här den sk Rosenbergsstugan i fågelreservatet Oset.

- 188 Fares Fares**, gick bl a på Olaus Petriskolan
Fares flyttade med familjen till Sverige 1987 bosatte sig då i Örebro, på norr. Han kom in på skådespelaryrket när han blev tillfrågad om han ville vara med i en teatergrupp. Han flyttade till Göteborg, gick en 2-årig teaterkurs vid folkhögskolan Wendelsberg. Därefter var han under sex års tid engagerad i den fria teatergruppen Teater Tamauer. Under studietiden träffade han Torkel Pettersson mot vilken han spelade huvudrollen i filmen Jalla! Jalla! regisserad av brodern Josef Fares. Samarbetet de tre emellan fortsatte i 2003 års polisfars Kopps. 2012 inledde Fares en internationell filmkarriär med rollen som legoknekt i actionthrillers Safe House och senare som CIA-agent i Zero Dark Thirty. Han nominerades till en Guldbagge för bästa manliga biroll i Snabba Cash II. I december 2016 var han aktuell i den amerikanska filmen Rouge One: A Star Wars Story. Utöver film och TV har Fares också varit verksam vid olika teatrar, Göteborgs stadsteater, Dramaten och Stockholms stadsteater. Fares Fares är son till skådespelaren Jan Fares och bror till regissören Josef Fares.
- 189 Björnparken**, staty Björnar av Arvid Knöppel, 1955
Det skämtades om att Örebros "ölgubbar" har bekostat statyn. Mellan 1930-60 drevs stadens ölstugor, bl a Björnstugan, som låg på Järntorget, av Örebro Kafé AB i vars statuter det stod att överskottet av verksamheten skulle användas till allmännyttiga ändamål. Örebro Kafé AB tillhörde nykterhetsrörelsen. När bolaget firad 25-årsjubileum 1955 köpte man statyn och donerade den till staden för placering vid Långbrotorg.
- 190 Fajansfabrik**, 1926-28, lokalerna stod kvar många år, bakgrunden till fabriken var kakelindustri i Örebro som startade redan 1890-talet och därefter genomgick flera uppgångar, ägarbyten, ändrad produktionsinriktning, och fall. Efter en "kupp" av Uppsala-Ekeby (kakel- och keramikbruk) lades Örebro Fajans ner och all tillverkning flyttades till Uppsala-Ekeby-fabriken.
- 191 Alnängarnas koloniområde** grundades år 1911 på mark som tillhörde SJ:s Centrala Verkstäder (CV). Troligen var detta område avsett för framtida expansion. Anställda hos SJ fick här disponera kolonilotter. Området är inte längre begränsat för SJ-anställda.
- 192 Centrala Verkstäderna, CV**
Verkstäderna började byggas år 1900 och var på 1940-talet Örebros största industri med 1650 anställda. CV var då som "en stad i staden". När arbetarna cyklade hem från jobbet fick andra trafikanter snällt vänta till CV-rusningen var över.
När CV startat sin verksamhet uppmanades de anställda att bilda egnahemsföreningar och bygga egna bostadsområden. Det var så Rynninge och Hagaby

(zon 56) kom till. De SJ-anställda som bodde i Hagaby fick ett gratiståg till och från jobbet, och även hem för lunch. "Hagabyexpressen" var i bruk åren 1912-1918.

Verkstadsverksamheten omorganiserades på 1980-talet. År 1991 såldes CV till TGOJ. Sedan 2003 är det Euromaint Rail som för tågtraditionen vidare. År 2010 finns tungt underhåll av lok, hjul- och boggiereöveringar och ett centralförråd i Örebro. Euromaint har ca 400 anställda.

193 **Atlas Copco**

Atlas Copco Aktiebolag är ett globalt svenskt industriföretag med huvudkontor i Nacka. Det bildades 1873. Företaget har cirka 45 000 anställda och verkar inom 5 affärsområden; Vakuumteknik, Kompressorteknik, Industriteknik, Gruv och bergbrytningsteknik samt Bygg- och anläggningsteknik. Den överlägset största andelen av försäljningen sker utanför Sverige. Produkter inom sektorn handverktyg och bormaskiner produceras i [Sverige](#), i bland annat Tierp, Fagersta, Kalmar och Örebro. Företaget anses som mycket framgångsrikt inom sina kärnområden, kompressorteknik, bergborrning (språnghålsborrning och prospektering) samt handverktyg för i första hand bilindustrin. I Örebro har man ca 400 anställda.

194 **Centrumgården**, Betelkyrkan, Örebros äldsta frikyrka, sedan 1860-talet. Har en omfattande musikverksamhet för barn

195 **Anna Lind**, örebrokonstnären Ann Sidén.

Till minne av Anna Lind finns i marken en plakett på Våghustorget. Här skulle Anna Lindh stått och talat dagen hon mördades, 11 september 2003.

196 **Virginska**

Virginska skolan, idag en yrkesinriktad gymnasieutbildning. Fram till 1967 låg Oscaria skofabrik i dessa lokaler. Man la ner i den allmänna skofabriksdöden, svenskarna hade börjat köpa billigare skor från utlandet, bl a beroende på borttagna importtullar.

197 **Roy Fares**,

En svensk konditor, författare och tv-personlighet från Örebro, han har skrivit flera böcker om desserter. Han gick 3-årig gymnasieutbildning på livsmedelsprogrammet, m inriktning mot bageri/konditori.

2010 vann Fares tävlingen Årets konditor, som är Sveriges största tävling för professionella konditorer.

Hösten 2012 släppte han sin första bok Sweet!, inspirerad av svenska, franska och amerikanska desserter. 2013 medverkade han som en av tre domare i TV-programmet Dessertmästarna på Kanal 5 och släppte sin andra bakbok United States of Cakes. Boken utsågs till världens bästa kokbok 2014 i kategorin amerikansk mat av Gourmand World Cookbook Awards.

Fares har även medverkat som konditor i tv-programmet Go'kväll i SVT 2011.

Sedan 2013 är Fares en del av TV4:s matprogram Mitt Kök

198 **Örebro skatepark**,

Välkommen att uppleva en av Sveriges största, bästa och vackraste skateparker, en svensk betongpark i absolut toppklass.

- 199 Conventum Arena**
Conventum Arena, en toppmodern multiarena färdigbyggd 2008, för mässor, kongresser, middagar, konserter, och fester.
- 200 Biblo**
Örebro stadsbibliotek, gör ett besök!
- 201 Sö Station**
Södra station invigdes 1897 samtidigt med banan Örebro-Svartå (las ner 1985) Numera stannar här de södergående tågen, lite lyxigt kanske, själva centralstationen ligger en knapp kilometer norrut!
- 202 Behrn center,**
Behrn Center är ett byggnadskomplex i centrala Örebro. Det innehåller två höghus (12 respektive 16 våningar höga) innehållande bostäder och kontor, samt ett anslutande parkeringsgarage med radhus ovanpå och butiker i markplan. Kvarteret stod inflyttningsklart under 2009. Man kan säga att detta byggnadskomplex förändrade stadskärnans silhuett, tidigare fanns höghuset Krämarens och 2 höghus söderut på Drottninggatan
- 203 Fenixhuset**, ett av de få hus som klarade sig undan stadsbranden 1854. Sedan det byggdes har här funnits bank, restaurang, pryloffär och systembolag. Idag finns här Kommuninvest = alla landstings och kommuners bank, sen 1986, man har bättre lånevillkor, tillgång till kapital från hela världen - dvs man har säker tillgång till kapital.
- 204 Gamla Riksbanken,**
Gamla Riksbanken fungerade som riksbank fram till 1987 då man byggde nytt vid Fabriksgatan, nära Konserthuset. Här upphörde verksamheten 1999 och huset rymmer idag bl a jourvårdcentral kvällar och helger.
- 205 Fd Konsumhuset,**
Konsumhuset var färdigbyggt 1938 och innehöll stadens första rulltrappa! 1964 byggdes tvärsöver gatan det "nya Domusvaruhuset", nerlagt sen många år.
- 206 Nikolai församlingshem**, på platsen för denna byggnad fanns redan på 1300-talet en skola, Örebro Skola. Stadens borgare ägde och underhöll skolan. Gustav Vasa omvandlade den till katedralskola med undervisning i svenska, latin och kristendom. Elever under åren före protestantismens införande var kyrkomännen och bröderna Olaus och Laurentius Petri. Omkring år 1808 flyttade skolan till gamla kronobränneriet vid Olaigatan. Frammot mitten av 1800-talet tillkom ett gymnasium och skolan blev då Karolinska elementarläroverket.
- 207 Nikolaikyrkan**, började byggas 1275, byggnaden genomgått många omdaningar. Sitt nuvarande yttre fick kyrkan åren 1860-1900. 1810 utropades Jean Baptiste Bernadotte (sedemera Karl XIV Johan) till tronföljare i Nikolaikyrkan!
- 208 O helga natt**,
På en gigantisk scen, mellan kyrkan och Stortorget hålls i advent en stor utomkonsert, premiären var 2001. Allsången leds av "slagfärdiga presentörer" (ex Kirchsteiger) och körerna anfs av Solveig Ågren och Fred Sjöberg, 2 stora

namn inom den omfattande körmusiken i Örebro. Dessutom soloframträdanden av lokalartister och "stora" gästartister. Konserten brukar sändas i TV4 på jul-dagen.

- 209 Rudbecksskolan**, uppförd 1897, tidigare Tekniska gymnasiet, verksamheten förändrad, kallades i äldre tider Teknisborgen.
- 210 Jonas Wenström**, trefasuppfinnaren, mm
Jonas Wenström (1855-1893), "den svenske Edison", föddes i Västmanland. Som barn drabbades Jonas Wenström av rakit, en sjukdom som orsakas av brist på D-vitamin. Sjukdomen gör att skelettet blir mjuk och böjlig. Rakiten invalidiserade Wenström för livet.
Jonas Wenström tog studenten vid Karolinska läroverket i Örebro. Därefter studerade han vid universiteten i Oslo och Uppsala och avlade 1880 en universitetsexamen i naturvetenskapliga ämnen. Efter resor till bland annat USA och Frankrike kom han att ägna sitt liv åt konstruktioner inom framförallt elektroteknikens område.
Uppfinnaren Jonas Wenströms innovationer lade grunden till storföretaget ASEA, idag ABB. Han var främst elektrotekniker och uppfann dynamomaskinen "sköldpaddan" samt utvecklade trefassystemet för högspänd växelström.
- 211 Josef Fares**, skådespelare, regissör, dataspelsuppfinnare, mm, gick medialinjen på Teknis (Rudbecksskolan) Fares kom med familjen från Libanon till Sverige som tioåring, till Örebro. På gymnasiet gick han medieprogrammet på Teknis. Han har sedan studerat filmregi på Dramatiska Institutet och medverkat bl a i filmen Jalla Jalla och Kopps. Bor numera i USA.
- 212 Rådhuset**, 1858-63, monumental byggnad i nygotisk stil. Här har tidigare funnits polis, rådhusrätt, stadsfullmäktige, bokhandel, sparbank, teknisk skola, mm. Idag är Rådhuset centrum för kommunens ledning, kommunfullmäktige, kommunstyrelse och kommunal administration.
Rådhusets klockspel, består av 7 klockor
På nyårsaftonen 1999 (millennieskiftet) fick rådhuset sitt klockspel. Vikingen, Cajsa Warg Olaus Petri, smeden, Hjalmar Bergman och en ung kvinna av idag, symboliserar olika delar av Örebros historia. Figurerna är skapade av den bulgariske konstnären Emil Mirtchev, och gjutna av nedsmälta granatskärvor. Melodin är komponerad av Jan Inge Hall från Örebro.
Klockspelet kan höras kl 12.05 och 18.05
- 213 Sol-promenad**
Gör en vandring, kanske 2,5 km bland solsystemets planeter, promenaden börjar här på Olof Palmes torg och slutar vid Svampen. På Turistbyrån får man en liten blå pärla att hålla i handen under promenaden, tänk på den som "jorden". Jämför den med solen och med avståndet till Neptunus som finns uppe på Svampen. Våra liv utspelar sig på en mycket liten och mycket isolerad plats i universum.
Solsystemet består av 4 inre och 4 yttre planeter. De inre rymms alla utefter Krämarens längd. Följ trottoaren norrut.
- 214 Telehuset**, fd Post och Telegrafhuset, Vasagatan 10, ett vackert och ett av få exempel på nationalromantikens tegelarkitektur i Örebro

215 Hindersmässan

Pågår sedan kanske 1300-talet, en vecka i slutet av januari varje år. Framförallt är det på Stortorget men även längs Drottninggatan och Järntorget. "Förr i tiden" var det bergsmännen från Bergslagen som kom för att sälja sitt järn till köpmännen. I övrigt såldes pälsverk, hudar, tyg och andra förnödenheter. Idag är mässan mest ett underhållande jippo (godis, ostar, strumpor, ostar, korvar, mm säljs) men faktiskt hålls en årlig konferens inom stålbranschen under den här veckan.

216 Konserthuset

Konserthuset stod klart 1932 - det var då Sveriges andra konserthus! I huset fanns även stadens bibliotek till 1981 när det flyttade till Olof Palmes Torg.

I Konserthuset har **Svenska Kammarorkestern** sin hemvist, en kammarorkester i absolut världsklass.

Under ledning av chefsdirigenten Thomas Dausgaard har man regelbundet turnerat världen över med hyllande recensioner med sig hem i bagaget. De har spelat bl a i Japan, USA, Storbritannien, Tyskland, Österrike och Frankrike. Och 2016 spelade man Nobelfesten!

Under Dausgaards ledning har man genom åren spelat in alla Beethovens orkesterverk, som finns på cd.

217 Hamnplan,

Örebro är en gammal sjöfartsstad, "förr i tiden" skeppades framför allt järnmalm från Bergslagens gruvor "ut i världen"

Genom Hjälmarsänkningen 2 m slutet 1800-talet, blev det aktuellt m kanal och sluss bygge (se zon 83)

Hamnmagasinet hyste tidigare ett tekniskt museum, numera restaurang.

1957 upphörde den reguljära passagerartrafiken till Stockholm

218 Idrottshuset, krigsårens största bygge i Örebro.

Idrottshuset, Örebro, är en anrik inomhusanläggning för idrottsverksamhet belägen i **Örebro**, och granne med Behrn Arena. Första spadtaget togs till huset den 10 april 1942. På grund av brist på arbetskraft och byggnadsmaterial lades arbetet ner redan efter 43 dagar. Arbetet återupptogs igen år 1944, och huset kunde invigas den 31 augusti 1946 av kronprins Gustav Adolf, senare kung Gustaf V Adolf. I Idrottshuset spelar handbollsklubbarna Örebro SK Handboll och IFK Örebro Handboll. Här spelas också volleyboll, basket och innebandy.

I mitten av oktober 2011 togs ett första spadtag för "Nya Idrottshuset". En modern anläggning med stora ytor och god flexibilitet som sammanlänkas med den ursprungliga hallen genom en mellanliggande byggnad som bland annat inrymmer teknikutrymmen, café och konferensutrymmen.

I den renoverade källaren finns Örebro Kraftsportklubb och BK Kelly med sina verksamheter.

219 Eyravallen,

Fotbollsplan byggdes 1923, för att avlasta Örnäs (se zon 17)

Behrn Arena, (fram till 2005 Eyravallen), fotbollsarena i centrala Örebro.

Eyravallen invigdes i augusti 1923, och är hemmaarena för Örebro SK och KIF Örebro, två fotbollsklubbar med lag i eliten på herr- och damsidan. Sedan 2012 också hemmaplan för Örebro Black Knights som spelar amerikansk fotboll i Superserien.

Stadion rymmer 12 674 åskådare. Publikrekordet på arenan noterades okt 1961 i matchen mellan Örebro SK och Degerfors IF (2-0) då 20 066 personer kom. I aug 2004 besökte popgruppen Gyllene Tider arenan med sin bejublade turné GT25! och drog 22 459 personer.

220 Fotbollspelare: Sven Dahla Dahlkvist, Pia Sundhage, Caroline Näver

221 Orvar Bergmark, svensk fotbollsspelare, bandyspelare, senare också förbundskapten för det svenska fotbollslandslaget, dog 2004. Invald i 2003 i Svensk fotbolls Hall of Fame som nummer 1. Han är en av få som blivit "stor grabb" i både bandy och fotboll.

222 Ishallar

Sedan 2008 går även närliggande (till Fyravallen) bandy- och ishockeyarenan Vinterstadion och Toyotahallen under namnet Behrn Arena, efter att Behrns fastigheters Per Johan Behrn köpt namnrättigheterna. Anläggningarna har byggts om till en modern bandyhall och en upprustad ishockeyhall i samband med ombyggnationen av östra läktaren på fotbollsaneläggningen.

223 Ishockey: Håkan Åhlund, Krabbe Lundberg, Peter Andersson, Lars Mozart, Björn Nalle Johansson, några av alla kända!

224 Bandy: Olle Sääw, Bengt Pinnen Ramström, Gösta Stockis Kihlgård

225 Fisktrappa, fisken får hjälp att passera vattenfallet, på sin "vandring"

226 Skebäck,

I Skebäck låg den gamla hamnen. I och med sjösänkningen, tillkomsten av slussen och kanalen kunde hamnen flytta närmare stan, upp till nuvarande hamnplan.

227 Stadsparken

Stadsparken utsågs till Sveriges vackraste park 2004

Dess många olika delar skapar tillsammans den perfekta platsen för att jogga, sola, gå på konsert, strosa, läsa, spela kubb, hämta inspiration till den egna trädgården eller helt enkelt bara vara i.

Lekplatsen är en av de större i staden och fungerar som ett utflyktsmål för både förskolor och barnfamiljer. I anslutning till lekplatsen kan man solbada och ta sig ett dopp i plaskdammen. Här är det full fart nästan alla dagar på året.

På Stadsparkens scen kan du under vår, sommar och höst avnjuta underhållning av olika slag.

Rosengård, Rhododendronpark, Örtagård, Magnolialund finns att njuta av, liksom fik och matservering i växthusen!

228 Inträdet, ett träd som dött av den härjande almsjukan. Motorsågsskulptör Torbjörn Lindgren har i denna alm skulpterat ett antal av Örebros framstående byggnader och minnesmärken, gå intill och titta!

229 Silversurfarn, Urban Engström

Ung man av idag, snart "igår", bergsprängare är inte längre aktuell

- 230 Balans**, Rickard Brixel
Naken kvinna som balanserar i lugn miljö. Människans eviga balansgång och strävan. Hon utstrålar koncentration och frihetskänsla.
- 231 Nallefåtölj**
Nallefåtölj, Kajsa Mattas, marmor. En trygg famn för både stora och små.
- 232 Doftlund**
Doftlundan är handikappanpassad och invigdes 1991. Lunden fungerar som sinnenas park där luktsinnet, känseln, synen, hörseln och smaken får sitt. Den är utformad med upphöjda rabatter för att vara lätt åtkomliga.
- 233 Soffan**
Lövköjan, Kerstin Hörnlund, mosaikmönstrad skulptur, speglas i parkens grönska, olika fram- och baksidor (en favoritsoffa!)
- 234 Hjalmar Bergman**, en av de främsta svenska prosaisterna under det tidiga 1900-talet. Hjalmar Bergman född 1883, växte upp med två systrar i **Örebro** som barn till bankkamrer Claes Bergman och Fredrique Bergman, en "överklassmiljö" där inte pengar fattades (se zon 95). I skolan var han mycket ensam och överviktig, och mobbades av sina klasskamrater vilket satte djupa spår i honom genom hela livet. Hans mentala hälsa skulle aldrig komma att vara den allra bästa. Bergman ifrågasatte hela livet sin sexualitet och hade vid sidan av sin fru fler homosexuella relationer, främst med yngre män. Hans nåds testamente (1910) kom att bli en avgörande milstolpe i hans författarskap, 9 år senare nådde hans Markurells i Wadköping ut till den stora allmänheten. Andra titlar bekanta för de flesta svenska; En döds memoarer, Herr von Hanken, Farmor och vår herre, Flickan i frack och Swedenhielms. Som diktare var han en fabuleringskonstens mästare som livfullt och med glödande fantasi lät ett persongalleri av festliga "krumelurer" växa fram. Hans sista roman, Clownen Jac, en mörk historia, Bergmans avskedsroman. Där beskriver han verkligheten bakom sin konst och villkoren för konstnären i den moderna världen överhuvudtaget. I Wadköping har man inrättat ett Hjalmar Bergman-museum, med tillhörigheter och minnesföremål med anknytning till författaren. Museet visar hur författarens skrivarlya kan ha sett ut.
- 235 Wadköping**, en stad i staden, skildrar äldre hus och stadsmiljö, turistmagnet
- 236 Kajsa Warg**, 1703-1769, född i Örebro. Gått till eftervärlden genom den berömda och revolutionerande kokboken "Hjälpreda i Hushållningen för unga fruntimmer" utgiven 1755. Det annorlunda med boken var att den noga angav mått och vikt i recepten, tidigare bara typ en nypa eller en handfull....
- 237 Delfinmannen**, bronsskulptur fd Alnängsskolan. Hyst många utbildningar, bl a Komvux, idag huvudenheten i Engelbrektsskolan, en grundskola. Stadens grundskolor har de senaste 15 åren förändrats, flyttats och bytt namn, samtidigt med tillkomsten av många friskolor.
- 238 Fd Engelbrektsskolan**, byggd 1925, skola till 1969, därefter Förskole- och fritidspedagogutbildning och idag 45 lägenheter.

239 Birgittaskolan

1966 bytte dövstumskolan namn till **Birgittaskolan**

2010 utsågs **Örebro till Europas teckenspråkshuvudstad**, här finns riksgymnasium för döva och hörselskadade som använder teckenspråk. Se även zon 109 för mer info!

240 Eventzon

Så att vi som jobbar med eventet får eventmedaljen.....

Örebro 21 september 2017

Tinariwen/Anna Hage

Referenslista;

Broschyr Örebro kommun om Oset och Rynningeviken

Almanacka från OP hembygdsförening

Uppåt väggarna, Bo Helgesson

Utomhuskonst och statyer i Örebro, Lars Thaning

50 år i Örebro, 1965-2015, utg av Arkivcentrum, 2015

Olaus Petri hembygdsförenings informationsskyltar

Artikel Länsposten

Örebro, den sevärdaste staden, Karl Anders Lindstén, Örebro, 2011

Wikipedia

Aktstycket, Arkivcentrums tidskrift, liksom tips och stöd från Andreas Jeppson, arkivarie

Befriaren, konstvandringar i Örebro, Lennart Kindgren, Stefan Nilsson, Albin Dahlström, 1986

Smaka på Örebro, Annika Grälls, Emma Haglund, Tomas Ekman, 2006

Örebro Kex, en bra go historia, Åke Johansson, Peo Sjöberg, 2015

Jean Baptiste/Karl Johan, - Bernadotte och det nya Sverige

Örebro kommuns hemsida

Artiklar Nerikes Allehanda

Fragmentariska fakta, slumpmässigt utvalda, på intet sätt heltäckande, officiella eller sammanhängande!!

